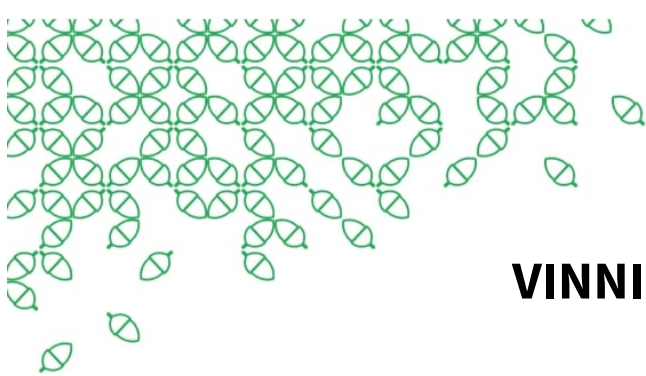

VINNI VALLAVOLIKOGU

EELNÕU

OTSUS

Pajusti

Arvamuse andmine Soonuka turbatootmisala keskkonnaloa nr LVIM-014 muutmistaotlusele

Keskkonnaamet teavitas Vinni Vallavalitsust, et on menetlusse võtnud Osühing Rakvere Põllumajandustehnika (registrikood 10045989, aadress Puiestee tn 2, Sõmeru alevik, Rakvere vald, Lääne-Viru maakond) 09.04.2025 esitatud keskkonnaloa (nr LVIM-014 muutmise) taotluse. Taotletav Soonuka turbatootmisala asub Lääne-Virumaal Vinni vallas Soonuka külas Soonuka turbaraba katastriüksusel (90004:003:0520) riigiomandisse kuuluval kinnistul.

Käesoleva keskkonnaloa muutmise ja pikendamise taotluse eesmärk on korrigeerida mäeeraldisi piiri vastavalt jääkvaru uuringu tulemustele, mäeeraldisi teenindusmaa piiri vastavalt katastriüksuse piirile ning pikendada Soonuka tootmisala keskkonnaloa nr LVIM-014 kehtivusaega 30 aasta võrra. Keskkonnaloa kehtivusaja pikendamine on vajalik tootmisalal lasuva maavaravaru ammendamiseks, et seejuures tagada kaevandatava maavara säästlik kasutamine. Vee erikasutuse osas on tootmisalale lisatud üks täiendav väljalask. Muid sisulisi muudatusi Soonuka turbatootmisala keskkonnaloas nr LVIM-014 teha ei soovita.

Soonuka turbatootmisala asub Lääne-Viru maakonnas Vinni vallas Soonuka külas, jäädes riigiomandisse kuuluvale Soonuka turbaraba (tunnus 90004:003:0520, 100% turbatööstusmaa) kinnistule. Kinnistu valitseja on Regionaal- ja Põllumajandusministeerium, volitatud asutus Maa-amet. Soonuka turbaraba külgneb lõunast Paasvere metskond 1 (tunnus 38101:002:0317), läänest ja põhjast Paasvere metskond 30 (tunnus 90004:003:0650), idast Paasvere metskond 31 (tunnus 90004:003:0640) ja kirdest Hans-Vommi (tunnus 90004:003:0540) kinnistutega.

Mäeeraldisest ~1,3 km kaugusel läänes paikneb Rakvere-Luige tugimaantee nr 21 ning ~2 km kaugusel kirdes Rasivere tee nr 17203. Soonuka turbatootmisala mäeeraldis on nimetatud teedega ühendatud kohalike kruusateede kaudu ning sealt toimub turba väljavedu.

Soonuka turbatootmisala jääb Rakvere linnast ~23 km ning Roela alevikust ~1 km kaugusele kagusse. Lähimad Soonuka küla majapidamised paiknevad mäeeraldisest ~0,5 km kaugusel põhjas Kura (tunnus 90004:003:0411) ja Vommi (tunnus 90004:003:0070) kinnistutel ning Saara küla majapidamised ~0,6 km kaugusel loodes Väike-Nurme (tunnus 90101:001:0603), Nurme (tunnus 90101:001:0499) ja Põikliku (tunnus 90004:002:0105) kinnistutel. Maa-ameti Geoportaali kitsenduste kaardirakenduse andmetel jääb lähim puurkaev PRK0055473 mäeeraldisest ~750 m kaugusele põhja suunda, Pihlaka (tunnus 90004:002:0030) kinnistule.

Taotletav mäeeraldis hõlmab Saara maardla (registrikaart nr 249) Soonuka turbatootmisala aktiivse tarbevaru plokki 1 ja 2. Tegemist on olemasoleva keskkonnaloa nr LVIM-014 muutmisega. Mäeeraldisi teenindusmaa pindala on 235,83 ha, sealhulgas mäeeraldisi pindala on 151,47 ha.

Mäeeraldisega seotud varu on järgmine: Plokk 1 vähelagunenud turba varu on 12 tuh t (sealhulgas kaevandatav varu on 12 tuh t) ja Plokk 2 hästilagunenud turba varu on 538 tuh t (sealhulgas kaevandatav varu on 479 tuh t). Maavara kaevandamise maksimaalseks aastamääraks on 15 tuh t. Maavara kasutusalaadeks on aiandus ja põllumajandus. Taotletakse keskkonnaloa pikendamist 30 aastat.

Taotluse kohaselt on Saara turbamaardlas Soonuka mäeeraldisel turvast kaevandatud aastakümneid ning üldjoontes on turba tootmisega kaasnevad mõjud ümbritsevale keskkonnale juba avaldunud. Käesoleva taotlusega kavandatav tegevus Soonuka turbatootmisalal ei avalda ümbritsevale keskkonnale eeldatavalt täiendavat negatiivset mõju, kuivõrd kavandatava tegevuse näol on tegemist kaevandamistegevuse kestuse pikendamisega samades piirides.

Taotluses on välja toodud, et avalikult kättesaadava informatsiooni kohaselt ei ole Soonuka turbatootmisalal kaevandamisel laekunud kaebusi seoses ülenormatiivsete keskkonnamõjudega. Kuivendamise tagajärjel on üldine trend kraavidega piirnevatel aladel puistu kasvu intensiivistumine. Turbatootmisalal toimuvad tegevused loomi ei ohusta ega nende liikumist otseselt ei takista.

Turbatootmisalalt ärajuhitud kuivendusvesi puhastatakse heljumist kogujakraavidele rajatud voolulaiendites ja/või settetiikides. Voolulaiend ja/või settetiik tuleb rajada ka tootmisala lõunapoolsele väljalasule nr 2. Eesvoolu suunatava vee kvaliteeti jälgitakse kehtivas keskkonnaloas nr LVIM-014 toodud tingimustel ja sagedusel. Tagamaks põhjavee reostusohu minimeerimise naftasaadustega tuleb kõik masinate hooldustööd teha selleks varasemalt ette valmistatud tehnoplatsil, mis on varustatud reostustõrje vahenditega. Reostuse tekkimisel tuleb see esimesel võimalusel likvideerida ning käidelda vastavalt kehtestatud normidele.

Soonuka turbatootmisala on ümbritsetud mitmete looduskaitseliste piirangutega aladega, kuid võttes arvesse asjaolu, et Soonuka mäeeraldisel on turvast kaevandatud üle 50 aasta, on olulised keskkonnamõjud nendele aladele juba avaldunud ning täiendavat mõju tootmise jätkamisel eeldatavalt ei ole. Käsitletav mäeeraldis kattub kogu ulatuses II kategooria kaitsealuse liigi teder (*Lyrurus tetrix*, KKR kood KLO9130826) leiukohaga. Keskkonnaamet oli oma 05.01.2024 kirjas nr 7-9/23/24657-2 seisukohal, et arvestades tootmisala pikaajalise tegevusega on alust eeldada, et alal elavad teder seal toimuva inimtegevusega mingil määral harjunud ning tõenäoliselt ei mõju kaevandamistegevuse kestuse pikendamine samades mäeeraldisel piirides tedrele oluliselt ebasoodsalt. Sama saame eeldada ka mäeeraldisest ~600 m kaugusele läände jääva III kategooria kaitsealuse liigi mustrahna (*Dryocopus martius*, KKR kood KLO9125474), mäeeraldisest lõunasse ja idasse jääva II kategooria kaitsealuse liigi metsise (*Tetrao urogallus*, KKR koodid KLO9124255 ja KLO9102190) ning kirdesse jääva I kategooria kaitsealuse liigi lendorava (*Pteromys volans*, KKR kood KLO9126873) kohta.

Mäeeraldisest ~100 – 600 m kaugusele läände-edelasse jäävad vääriselupaigad VEP nr.134106, 134112, 206615, 206616 ja 206617, mis on registrisse kantud 2003 – 2019 vahemikus, kui tootmisala ümbrus on olnud kuivendusest mõjutatud. Käesoleva taotlusega kavandatava tegevuse käigus ei muutu kuivenduse mõju ümbritsevale keskkonnale ning seega ei mõjutata eeldatavalt oluliselt lähedaimal paiknevaid vääriselupaiku. Soonuka turbatootmisala on ümbritsetud mitmete looduskaitseliste piirangutega aladega. Arvestades asjaolu, et käsitletaval tootmisalal on turvast toodetud ligikaudu 50 aastat, on turba tootmisega kaasnevad olulised keskkonnamõjud nendele aladele juba avaldunud ning täiendavat mõju tootmise jätkamisel eeldatavalt ei ole. On alust eeldada, et ümbruskonnas elavad kaitsealused looma- ja linnuliigid on turbamaardlas toimuva inimtegevusega harjunud ning tõenäoliselt ei mõju kaevandamistegevuse jätkamise kestuse pikendamine nendele liikidele ebasoodsalt.

Turvast toodetakse kuival ja soojal aastaajal, sellest tulenevalt on üheks võimalikuks keskkonnoahuks ka turbalasundi või aunade tulekahju. Põlengu tekitajateks võivad olla nii turba isesüttimine, heitgaaside väljalasketorudest lenduvad sädemed, väljalasketorudel isesüttinud

turbatolm kui ka inimeste hooletus. Põlengu tekkimise korral tuleb see turbatootmisalal kiiresti lokaliseerida. Soonuka turbatootmisalale on rajatud tuletõrjetiigid.

Igasugusel tegevusel, kus kasutatakse mehhanisme mis sisaldavad kütuseid või määrdeaineid, kaasneb ka suurendatud keskkonnaavarii oht – lekked, mille tulemusena satub pinnasesse ja pinnavette naftasaaduseid. Soonuka turbatootmisalal on planeeritud vaid tehniliselt korras ja

nõuetele vastavate mehhanismide kasutamine ning masinate käitamisel ja hooldamisel hoitakse kõrget töökultuuri, reostusoht minimeeritakse.

Soonuka turbatootmisala keskkonnaloas nr LVIM-014 on korrastamise suunaks määratud metsamaa ja veekogu. Tänapäevase seisuga on mäeeraldis otstarbekas korrastada taastuvaks sooks ja/ või madalaks veekoguks ning mäeeraldise teenindusmaa metsamaaks.

Soonuka ja Saara külade elanikud on esitanud Vinni Vallavalitsusele pöördumise (registreeritud valla dokumendiregistris Amphora 07.04.2025 nr 6-3/32), milles tuuakse välja, et nad ei ole nõus keskkonnaloa nr LVIM-014 kehtivusaja pikendamisega. Oma pöördumises toovad elanikud välja mure joogivee kättesaadavuse pärast oma kaevudest, sest nende hinnangul on praeguseks turbatoomisest ja ala kuivendamisest tingituna mitmed salvkaevud jäänud veest tühjaks. Elanikud on mures, et turba tootmise jätkumisel halveneb kaevude seis veelgi ja joogivee kättesaadavus piirkonnas halveneb. Esitajale teadaolevalt ei ole elanike murele joogivee kättesaadavuse osas turbatootja lahendusi pakkunud, mistõttu on ülekohtune elanike suhtes keskkonnaloa pikendamine ja seeläbi olukorra halvendamine.

Arvestades eeltoodut ja lähtudes kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 lg 2, maapõueseaduse § 49 lg 6, Vinni Vallavolikogu otsustab:

1. Mitte nõustuda Soonuka turbatootmisalal kaevandamisloa andmisega Osäühingule Rakvere Põllumajandustehnika.
2. Otsus jõustub teatavastegemisest.
3. Otsuse peale võib esitada Vinni Vallavolikogule vaide haldusmenetluse seaduses sätestatud korras 30 päeva jooksul arvates otsusest teadasaamise päevast või päevast, millal oleks pidanud otsusest teada saama, või esitada kaebuse Tartu Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul arvates otsuse teatavastegemisest.